

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 349. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992357689648/facsimile.pdf> (tilgået 17. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

helt forskrækket og maatte tørre de rullende Taarer af Kinderne.
— Aa, det maa have staaet at læse i alle, alle mine Breve.»

Da Napoleon 1806, idet han begyndte Krigen mod Prøjsen, udstedte en Befaling, hvorefter enhver Franskmand, der tjente i Fjendens Rækker, saasnart han blev tagen til Fange skulde stilles for en Krigsret og skydes inden fire og tyve Timers Forløb, saa Chamisso, der forgæves havde ansøgt om Afsked, sig truet med en æreløs Død.

Han besøgte i det følgende Aar Frankrig, men i Paris var der Intet, som fængslede ham. «Hvor jeg end er,» klager han, «savner jeg et Fædreland. Landet og Menneskene er mig fremmede, derfor maa jeg stadigt længes.» Han var en af de evnerigeste og tapreste tyske Officerer — hans Adfærd ved Fæstningen Hamels Overgivelse til de Franske beviser det — men han ønskede som født Franskmand og Beundrer af Napoleon ikke at deltage i Krigen mod Frankrig og Kejseren.

Da Chamisso havde opnaaet sin Afsked fra den præjsiske Hær, opholdt han sig nogen Tid ved Fru de Staëls Hof og lærte der hendes internationale Kres at kende. Saa saite Aaret 1813, der bragte Prøjsens Krigserklæring mod Frankrig, den stakkels fransk-tyske Mand paa den haardeste Prøve. Hans Hjerte var delt; han ønskede Napoleons Fald, fordi han afskyede Tvangsvælden, men han følte samtidigt enhver Beskæmmelse, der vederfores de fra Rusland tilbagevendende Franskmænd, og enhver Forhaandelse af Kejseren som ramte den ham selv. Og denne saa naturlige Følelse blev ikke engang skaanet af hans tyske Omgivelser. Ofte udraabte han i Fortvivlelse: «Nej, Tiden har intet Sværd for mig.» «At handle og ikke at handle,» siger han i et Brev fra 1815, «var for mig lige smerteligt.»

Af denne Stemning fremgik hans poetiske Hovedværk *Peter Schlemihl*. De Verdensbegivenheder, der oprev ham, gjorde ham tillige digterisk frugtbar, og saaledes blev Sommeren 1813 den, der gør Tidsskel i hans Liv. Han var jo Manden uden Fædreland — «jeg havde intet Fædreland mere, eller endnu intet Fædreland,» siger han selv — og saa digtede han Æventyret om Manden uden Skygge. Skyggen er trods sin Intethed, ligesom Fædrelandet, Hjemmet, et af Menneskets Naturgoder, en Ejenommelighed, der tilkommer Manden fra Fødselen af og er ligesom sammenvokset med ham. Under almindelige Forhold bliver Fædrelandet opfattet som et saa naturligt Eje, at det neppe anses